

Niedzica-Zamek
(Woj. Małopolskie)

**Kaplica pw.
św. Andrzeja**
([o kaplicy](#))

Niedzica Zamek

NIEDZICA - ZAMEK powstała w I połowie XIV wieku jako podzameczko, które stanowiło zaplecze folwarczne, gospodarcze i usługowe przy Zamku Dunajec. Dzieje tej osady ściśle związane są z historią zamku, którą władali głównie możnowładcy węgierscy. Rodzina Berzewiczycy wzniosła na początku XIV wieku

twierdzę na granicy polsko - węgierskiej. Jej główną funkcją była rola obronna. Następni właściciele Zapolyowie wzmocnili fortyfikacje zamku. Swiadczyć o tym mogą najazdy husytów w XV w., którzy nie odważyli się zaatakować niedzicką fortecę. W XVI stuleciu właścicielem zamku była polska rodzina Łaskich. Niestety już w 1589 roku Olbracht Łaski sprzedał zamek wraz z całym dominium węgierskiej rodzinie Horwathów Palocsayów. W I połowie XIX wieku zamek zaczął pełnić rolę rezydencji mieszkalnej. Jej właściciel Andrzej organizował wielkie bale, które służyły na całej Węgry. Ostatniej właścicielce Itonie Salomon żyło się znacznie trudniej. Zmieniła się sytuacja pod względem społecznym, gospodarczym jak i politycznym. Po zmianie granic w 1920 roku węgierskie dobra klucza dunajckiego znalazły się w państwie II Rzeczypospolitej. Przez wieki w okolicach zamku osiedlali się ludzie o różnych profesjach: administrator dóbr, zarządca, nadleśniczy, skarbnik. Pracowali również kamieniarze, krawcy a także kucharze. Jednak największą część mieszkańców podzameczka stanowili poddani, którzy mieli obowiązek odrabiania pańszczyzny na rzecz pana, właściciela zamku. W 1848 roku ustawa uwłaszczeniowa nie objęła wszystkich poddanych. Prawa do ziemi pozbawieni zostali głównie komornicy i zagrodnicy. Chłopi, którzy nie otrzymali na własność ziemi, ponownie oddali się w zależność pana zamku. Pozostałością po ustroju feudalnym była tzw. żelarka.

Tak nazywano dobrowolną umowę dzierżawy ziemi zawartą pomiędzy dziedzicem a poddanym, za którą to dzierżawę żelorz (pańszczyźniany chłop) zobowiązany był pracować na przykład za użytkowanie trzech morg dana rodzina miała obowiązek odpracować 140 dni. Stosunki pańszczyźniane zostały zniesione dopiero ustawą sejmową w 1931 roku.

Niedzica posiada liczne zabytki. Warte zwiedzenia są zamek Dunajec z początku XIV w., Celnica z 1924 r., XVIII wieczny spichlerz, cmentarz rodziny Salomonów-ostatnich właścicieli zamku.

Kaplica św. Andrzeja została wybudowana w 1997 r. z inicjatywy ówczesnego proboszcza ks. Wojciecha Głowy i parafian. Wewnątrz znajduje się zabytkowy ołtarz św. Andrzeja pochodzący z zamkowej kaplicy oraz obraz św. Michała z poł. XIX w.

Zapora wodna w Niedzicy. Dzięki sztuczemu spiętrzeniu wód Dunajca powstał zbiornik wodny o pojemności 232 mln m³ i o powierzchni 1226 ha. Rozciąga się na długości 12,5 km i szerokości ok. 1 km, przy głębokości, w niektórych miejscach, do 52 metrów.

PROJEKT FINANSOWANY Z BUDŻETU PAŃSTWA I ZE ŚRODKÓW UNI EUROPEJSKIEJ W RAMACH SEKTOROWEGO PROGRAMU OPERACYJNEGO „RESTRUKTURYZACJA I MODERNIZACJA SEKTORA ŻYWIENIOWEGO ORAZ RÓŻNOJ OBSZARÓW WIEJSKICH 2004 -2006” DZIAŁANIE 2.7 „PIŁOTAŻOWY PROGRAM LEADER” SCHEMAT 3 PT „ZE SPISZKEM W ŚMIAT”

zdjęcia: Jan Nitecki

zdjęcia w czerwonej obwódce zapożyczono z:

<http://parafianiedzica.pl/aktualnosci/219/adwent-odpust-sw-andrzeja-na-zamku>